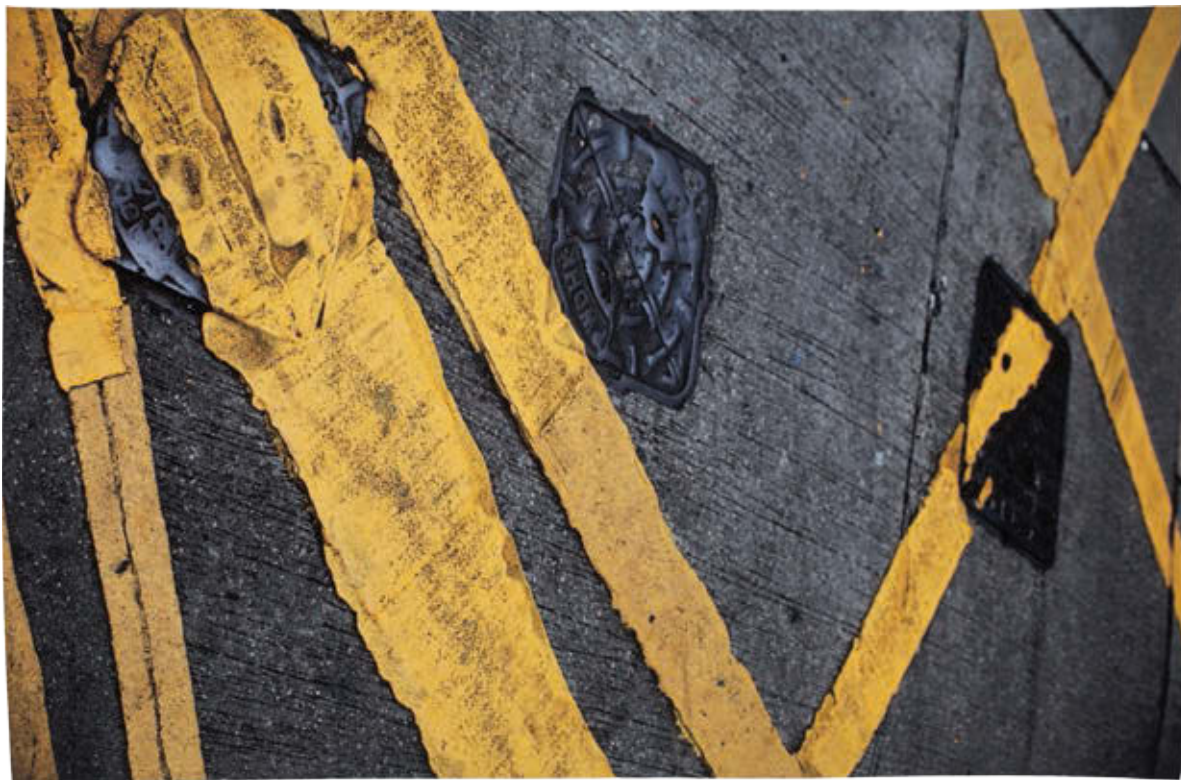

Talált geometria

A Nyílt Struktúrák Művészeti Egyesület kiállítása

KASZÁS GÁBOR

Vasarely Múzeum, 2018. III. 11-ig

A konstruktív vagy struktúraelvű művészet korai jelenségei, valamint az azt kommentáló írások két egymással radikálisan szemben álló teoretikus álláspont körül csoportosultak a két világháború közötti időszakban. Az absztrakt mű ezek szerint vagy a természet formáinak

RAINER AHRENDT: *Hong Kong*, 2017,
c-print, egyenként 60×90 cm
HUNGART © 2018

redukciójából ered, vagy a matematika, a geometria, általánosságban a természettudományok elvont törvényszerűségeit alapul véve hozza létre grammatikai szabályait. Az absztrakt jelenségek felosztásának ez a viszonylag egyszerű képlete elsősorban a tengeren túlról, a II. világháború után érkező új impulzusok, így például a pop art, a hard-edge és a minimalizmus hatására vált lényegesen bonyolultabbá. Az új jelenségek a valóság látványa és az absztrakció közötti hagyományos ellentéteket merőben új megvilágításba helyezték. A látható valóság és a felette álló, kváziobjektív vagy fogalmi absztrakt festészet korábbi hierarchiája felbomlott, s az absztrakt kísérletek a szublimált formák mintás köveitől, az innovatív laboratóriumokból visszatáltak a hétköznapi élet tereibe.

Az addig zárt, sok tekintetben hermetikus irányzat fokozatosan a kritikai attitűddel bíró művészeti jelenségek egyik fontos komponensévé vált. S itt nem pusztán olyan önreflexív, a művészet mibenlétét firtató irányzatokra gondolok, mint a konceptualizmus, hanem az általánosabb értelemben vett szociológiai, politikai vagy társadalmi kérdések terén állást foglaló munkákban is egyre gyakrabban felbukkant ez a sajátos képalkotási logika. A geometrikus, struktúraelvű törekvések

GALY KATALIN: *Walk in G*, 2017, videó, 6'

Így kerülhettek újra a hétköznapi élet színtereibe, hogy aztán bárki rátalálhasson, aki arra fogékonny.

Valahol ezen a ponton kapcsolódik a konstruktív törekvések félmúltjához és jelenéhez a Vasarely Múzeumban nyílt időszak kiállítás koncepciója. A *Talált geometria* című tárlat – mely Maurer Dóra ötletéből, Bálványos Levente, Benedek Barna, Haász István és Maurer Dóra kurátorok szervezésében, negyven művész részvételével valósult meg – a hétköznapi tereiben vagy a mindennapi rutinban „véletlen” fellelt geometriára fókuszál. A kiállításon így nemcsak a „hagyományos” konstruktív törekvések, hanem az irányzathoz konkrétan nem köthető kritikai hangvételű alkotások is helyet kaptak. Nem véletlen, hogy a tárlat ötletadójának bevezető gondolatai mellett épp Manfred Mohr utcán talált geometrikus struktúrákat rögzítő fotósorozata került illusztrálásra.

A merítés így meglehetősen szélesre és változatosra sikeredett, mely a Magyar Kétfarkú Kutya Párt négy színfestésű aszfaltdekorációjától egészen Vera Röhm puritán fakonstruktúráig terjedt. A valóságot vagy a látványt felülíró konstrukciótól a geometriát átíró véletlenszerű jelenségekig számtalan scenárió előfordul a kiállított művekben. A már említett Manfred Mohr utcán „heverő” struktúráihoz kapcsolódnak többek között Rainer Ahrendt és Haász István aszfaltjelei, valamint Bálványos Levente *About the Working Class* című fotósorozata. A talált tárgyak tekintetében Nagy Barbara *Talált örvény* című munkája, illetve Reinhard Roy lecsupaszított és falra akasztott rugós matraca a legszellemesebb. A humor amúgy központi eleme a kiállításnak, amely talán Sas Miklós *Globalissimo* és Borsos Lőrinc *magyarban a magyar – magyarban a magyar*, illetve *magyarban a sötét – sötétben a magyar* című alkotásaiban a legeredetibb. Ezek a művek a nemzeti lobogók geometrikus transzfigurációjával vetnek fel kérdéseket a globalizáció problémáival kapcsolatban. De ugyancsak a humor az éltető eleme Mengyán András urnafalak fotóiból épített műbuzsobjektjének (*Mindig és mindörökké*), mely a rend és a lét kérdésének kapcsolatát helyezi abszurd, szarkasztikus megvilágításba.

A viszonylag friss, az elmúlt néhány évben készült alkotások mellett ugyanakkor neoavantgárd művek is bemutatásra kerültek a Vasarely Múzeumban. Így például Galántai György *Turistajelfestés-akcióját* (1971), Maurer Dóra *Homok* című fotósorozatát vagy Gáyor Tibor és Francois Morellet buchbergi térfogalását is a rátalálás mozzanata teszi igazán izgalmas alkotásokká.

A kiállítás heterogén anyaga frissítő módon hat a látogató szemére és képzeletére. A változatosság egyértelműen a rátalálás központba állításának köszönhető. Kicsit túllépve a struktúraelvű törekvések sokszor nehezen érthető, áttételes gondoltságán, a közvetlenség és a hétköznapiság jelenti e munkák többségének erényét, ehhez azonban szükséges, hogy a rátalálás gesztusa spontán módon kerüljön a mű homlokterébe. Ez történik a tárlat egyik legmeggyőzőbb alkotása esetében is: Gály Katalin videóján újfent aszfaltra festett geometrikus színsávok, közlekedési jelek bukkannak fel, de a séta során kézben tartott kamerával rögzített motívumrészletek komponálása és a film feszes ritmusú vágása izgalmassá teszi a néhány perces alkotást.

GÁLY KATALIN: *Walk in G*, 2017, videó, 6'

MANFRED MOHR: *Talált geometriák, 1–5.*, 2007–2016, giclée-print, 40x50 cm
HUNGART © 2018

